

Горелова Л.М.

Миколаївський державний аграрний університет

УДК 371.3:028.811.111

ТЕКСТ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ-ЕКОНОМІСТІВ

У контексті формування загальноєвропейського освітнього простору і навчання іноземної мови студентів немовних вищих навчальних закладів (ВНЗ) актуальним завданням є оволодіння ними знаннями фахової терміносистеми і набуття вмінь використовувати вузькоспеціалізовану лексику для виконання навчальних професійно-орієнтованих завдань, спрямованих на подальше спілкування у виробничих ситуаціях. Україна робить послідовні кроки зближення до європейських країн. Тому для дослідження шляхів формування іншомовної професійної компетентності необхідно визначитися з питанням відбору навчального матеріалу для навчання студентів немовних ВНЗ, що й становить мету цієї статті.

Проблему відбору навчального матеріалу та визначення змісту навчання студентів відображено у працях таких дослідників як Л. Ю. Куліш, Б. А. Лапідус, О.С.Можаєва, Ch.Brumfit, D.Nunan, J.Sheils, R. Lado M.West та багатьох інших, що становить теоретичне підґрунтя для вирішення поставленого завдання. Окрім аналізу науково-педагогічної літератури, для обґрунтування проблеми проведення відбору лексичного матеріалу слід також керуватися положеннями Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти, згідно з якими основні стратегії відбору лексики включають відбір усних і писемних англомовних автентичних текстів та відбір ключових слів у тематичних полях з урахуванням професійних потреб тих, хто вивчає іноземну мову. З огляду на це ми розглянемо питання відбору автентичних фахових текстів як основних джерел термінологічної лексики, призначеної для засвоєння студентами немовних ВНЗ, зокрема на старшому ступені навчання. З висновків спеціальних досліджень (О.В.Баланаєва, С.К.Фоломкіна, N.Brieger, T.Hutchinson, M.LEVIS, A.Waters, P.Wilberg та ін.) випливає, що тексти за спеціальністю вважаються не лише основним джерелом для накопичення фахового термінологічного словника студентів немовних ВНЗ, але й засобом становлення та розвитку їхньої професійної майстерності, сприяють підвищенню культури термінологічного спілкування та професійно орієнтованої ерудиції. Іншими словами, фахові тексти задовольняють інформаційно-пізнавальні потреби студентів, служать опорою для стимулювання навчальної мовленнєвої взаємодії студентів на професійну тематику, доповнюють їхні знання з фаху шляхом відтворення та смислової переробки

отриманої інформації, розширюють комунікативну спроможність студентів до реального спілкування.

Як зазначає Г.В.Барабанова, у немовному ВНЗ „ пріоритет під час добору автентичних текстів повинен віддаватися істинним автентичним текстам"⁽¹⁾. Йдеться про те, що такі тексти є універсальною дидактичною одиницею професійно орієнтованого навчання, оскільки дозволяють з'єднати в єдине ціле два найважливіші напрями у навчанні іноземної мови:

- пізнання системи формально-мовних засобів і пізнання норм та правил спілкування, мовленнєвої поведінки в соціокультурному контексті країни, мова якої вивчається. ;
- автентичні фахові тексти також дають фактологічний матеріал для організації навчального спілкування, у якому актуалізуються соціальна роль, професійний статус, стереотип поведінки, комунікативна компетентність його учасників.

Отже вважаємо, що тексти виступають комунікативними одиницями двох рівнів: *когнітивного*, який служить для змістового наповнення акту комунікації, тобто розглядається як ієрархія комунікативно-пізнавальних програм, і *лінгвістичного*, який відображає мовні її мовленнєві форми втілення цих програм.(3)

Узагальнюючи викладене вище, доходимо висновку, що доцільність відбору й використання автентичних англійських текстів у процесі навчання студентів немовних ВНЗ обумовлюється наступними чинниками:

- Автентичні англійські тексти є цінним інформаційним та пізнавальним матеріалом, який доповнює отримані студентами під час вивчення спеціальних дисциплін знання, забезпечує дію принципів між-предметної координації та професійної спрямованості навчання ділової іноземної мови.

- Тексти за фахом є зразками наукової прози, моделлю викладу основних теоретичних понять і категорій засобами іноземної мови, що може служити взірцем створення власного вторинного тексту при написанні рефератів та інших творчих завдань, опорою для формулювання думок і мотиваційним поштовхом для виходу у мовлення.

- Автентичні тексти є джерелом словникового запасу студентів з фаху, прикладом вживання термінологічної лексики у контексті, що допомагає конкретизувати значення слів, пояснити й уточнити випадки їх вживання у відповідності до усталених мовних норм і стандартів.

- Тексти служать стимулом для інтелектуальної та мовленнєвої активності студентів під час інтерактивної комунікації на основі прочитаного, забезпечуючи їх, окрім широкого діапазону термінологічної лексики, ще й мовленнєвими формулами наукового

регістру, моделями поведінки у діловій комунікації, стереотипними фразами, тобто інструментами для продукування висловлювань у після текстовій діяльності.

Аналізуючи наукову літературу та керуючись програмними вимогами, можемо вважати, що навчальний матеріал професійної сфери студентів-економістів передусім повинен базуватися на таких спеціальних англомовних текстах як монографії, матеріали наукових конференцій, публікації результатів теоретичних і експериментальних досліджень, аналітичні статті у періодичних фахових виданнях (наприклад, *The World Economy*, *The American Economic Review*, *The Economist*, *Review of World Economics*, *The Economic Journal*, *Oxford Economic Papers*, *Economic Notes*, *Economic Policy*, *Journal of Economics & Management Strategy* та ін.) або в мережі Інтернет¹. Специфікою означених вище текстів є насиченість відповідними термінами, які розкривають наукові поняття і дають їм однозначне трактування. Тематика автентичних економічних текстів науково-академічного стилю охоплює вузькоспеціалізовані проблеми, що відповідає близькості професійних інтересів і пізнавальних потреб студентів-економістів. Такі тексти науково-економічного дискурсу є інформативними й повноцінними щодо свого композиційного оформлення, чим забезпечується можливість для реального іншомовного спілкування і засвоєння спеціальної лексики.

Джерелом поповнення словникового запасу студентів-економістів є також автентичні англомовні матеріали у формі ділових листів, контрактів, угод, декларацій, рекламних проспектів фірм і компаній, протоколів ділових зустрічей, прайс-листів, анотацій і звітів про виконання проектів, електронних повідомлень інформаційного характеру тощо. Такі багатогранні автентичні матеріали взяті з реального життя і не створені спеціально з метою навчання іноземної мови. Вони містять виражену термінами фактологічну інформацію і є зразками мовної норми іншомовного ділового стилю спілкування, а також несуть екстралінгвістичну інформацію, яка, як відомо, є мотиваційним рушієм при навчанні іноземної мови. Вважаємо, що означені вище оригінальні джерела повинні служити предметною наочністю для стимулювання вживання лексики у мовленнєвих ситуаціях професійної орієнтації, а відтак і формування іншомовної лексичної компетенції у студентів, і це буде тим успішнішим, чим краще зроблений відбір і методична класифікація лексичного матеріалу, що залучається до навчального процесу.

Таким чином, ми розглянули проблему відбору навчального матеріалу для формування іншомовної лексичної компетентності у студентів економічних спеціальностей - майбутніх фахівців у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Список використаної літератури

1. Баранова Г.В. Методика навчання професійно-орієнтованого читання в немовному ВНЗ: Монографія. – К.: Фірма « Інкос », 2005.-с101.
2. Мазунова Л.К. Текст как культурно-языковое пространство и единица обучения иностранному языку и культуре // [http // www.nic.bashedu.ru](http://www.nic.bashedu.ru)
3. Малуго О.С. Лінгвістичні характеристики наукової англійської статті аграрного профілю// Вісник КНЛУ. Серія: Педагогіка і психологія.-2004.-Випуск 7 - с.135
4. Communicative Approach to Language Teaching/ Ed.by Ch.Brumfit and K.Johnson.-Oxford: Oxford University Press,1991.-243p.
5. Joseph Sheils. Multilingualism and new learning environment. European year of languages2001. Conference. Council of Europe.- Strasbourg,2001
6. Lado R. Linguistics Across Cultures: Applied linguistics for language teachers.- Michigan,1990.-141p.

Відомості про автора

Горелова Л.М. - старший викладач кафедри іноземних мов Миколаївського національного аграрного університету

Коло наукових інтересів: використання лінгвосціокультурної методики для посилення мотивації вивчення іноземної мови студентами нефілологічних спеціальностей.